

С. АНТОНОВ

Забезпечення права пацієнта на гідну та безболісну смерть: правові та етичні питання

У статті розглядається дискусійна та складна з етичної точки зору проблема забезпечення невиліковно хворим та страждаючим пацієнтам можливості безболісного припинення життя. Проблему висвітлено з урахуванням положень чинного законодавства України та інших країни світу. Особлива увага приділена правовим нормам тих країн, де проведення евтаназії дозволено законодавством. Визначено та охарактеризовано основні види евтаназії: активну та пасивну. Проаналізовано головні етичні застереження та юридичні заборони щодо допомоги медичних працівників у припиненні життя невиліковно хворих і страждаючих пацієнтів. Автором запропоновано власний юридичний механізм забезпечення процедури проведення евтаназії.

Ключові слова: права людини, права пацієнта, згода на медичне втручання, відмова від медичного втручання, паліативна допомога, законний представник.

Література

Обеспечение права пациента на достойную и безболезненную смерть: правовые и этические вопросы

В статье рассматривается дискуссионная и сложная с этической точки зрения проблема обеспечения неизлечимо больным и страдающим пациентам возможности безболезненного прекращения жизни. Проблема отражена с учетом положений действующего законодательства Украины и других стран мира. Особое внимание уделено правовым нормам тех стран, где проведение эвтаназии разрешено законодательством. Определены и охарактеризованы основные виды эвтаназии: активную и пассивную. Проанализированы главные этические предостережения и юридические запреты относительно помощи медицинских работников в прекращении жизни неизлечимо больных и страдающих пациентов. Автором предложен собственный юридический механизм обеспечения процедуры проведения эвтаназии.

Ключевые слова: права человека, права пациента, согласие на медицинское вмешательство, отказ от медицинского вмешательства, паллиативная помощь, законный представитель.

С. Антонов (S. Antonov)

1. *Акопов В.И.* Проблемы эвтаназии в современном праве Российской Федерации // Северо-Кавказский юрид. вестник. — 2000. — № 2. — С. 47-53. (*Akopov V.Y. Problemy evtanazyu v sovremennom prave Rossyyskoy Federatsyy // Severo-Kavkazskuyu yuryd. vestnyk. — 2000. — # 2. — S. 47-53.*)

2. *Акопов В.И., Бова АА.* Отказ от медицинского вмешательства и проблемы эвтаназии в медицинском праве РФ // Сборник докладов первой международной конференции "Общество-Медицина-Закон". — М.: Грантъ, 1999. — С. 17-19. (*Akopov V.Y., Bova AA. Otkaz ot medytsynskoho vmeshatel'stva y problemy evtanazyu v medytsynskom prave RF // Sbornyk*

dokladov pervoy mezhdunarodnoy konferentsyy "Obshchestvo-Medytsyna-Zakon". — M.: Hrantъ, 1999. — S. 17-19.)

3. *Артамонов Р. Альтернатива эвтаназии // Медицинская газета. — 2001. — 12 янв. — С. 14. (Artamonov R. Al'ternatyva эvtanazyу // Medytsynskaya hazeta. — 2001. — 12 yanv. — S. 14.)*

4. *Афанасьева Е.Г. Права пациента и некоторые проблемы медицинской этики в США. — М.: ИНИОН РАН, 1993. — 214 с. (Afanas'eva E.H. Prava patsyenta y nekotorye problemy medytsynskoy etyky v SShA. — M.: YNYON RAN, 1993. — 214 s.)*

5. *Биоэтика: принципы, правила, проблемы. — М.: Эдиториал УРСС, 1998. — 472 с. (Vyoztyuka: pryntsypy, pravyla, problemy. — M.: Эdytoryal URSS, 1998. — 472 s.)*

6. *Грандо О.А. Етичні проблеми еутаназії // Назар П.С., Віленський Ю.Г. Основи медичної етики. — К.: Здоров'я, 2002. — 344 с. (Hrando O.A. Etychni problemy eutanaziyi // Nazar P.S., Vilens'kyu Yu.H. Osnovy medychnoyi etyky. — K.: Zdorov"ya, 2002. — 344 s.)*

7. *Зильбер А.П. Трактат об эвтаназии. — Петрозаводск: Изд-во ПетрГУ, 1998. — 464 с. (Zyl'ber A.P. Traktat ob эvtanazyу. — Petrozavodsk: Yzd-vo PetrHU, 1998. — 464 s.)*

8. *Здоровье и здравоохранение в Нидерландах / Под ред. А.Й. Шрийверса. — К.: Сфера, 1998. — 324 с. (Zdorov'e y zdravookhraneniye v Nyderlandakh / Pod red. A.Y. Shryyversa. — K.: Sfera, 1998. — 324 s.)*

9. *Конституція України: Науково-практичний коментар / За ред. М.І. Козилець — Х.: Консум, 1998. — 498 с. (Konstytutsiya Ukrayiny: Naukovo-praktychnyy komentar / Za red. M.I. Kozylets' — Kh.: Konsum, 1998. — 498 s.)*

10. *Кричагин В.И. Законодательство о правах пациентов в США // Качество медицинской помощи. — 1998. — № 3. — С. 28-30. (Krychahyn V.Y. Zakonodatel'stvo o pravakh patsyentov v SShA // Kachestvo medytsynskoy pomoshchy. — 1998. — # 3. — S. 28-30.)*

11. *Малеина М.Н. Уйти достойно // Человек. — 1993. — № 2. — С. 47-51. (Maleyna M.N. Utyt dostoyno // Chelovek. — 1993. — # 2. — S. 47-51.)*

12. *Малюга Л.М. Особисті немайнові права фізичних осіб в цивільному праві: теоретичні основи та проблеми правового забезпечення: Дис. ... канд. юрид. наук. — К., 2004. — 202 с. (Malyuha L.M. Osobysti nemaynovi prava fizychnykh osib v tsyvil'nomu pravi: teoretychni osnovy ta problemy pravovoho zabezpechennya: Dys. ... kand. yuryd. nauk. — K., 2004. — 202 s.)*

13. *Медицина, этика, религия и право: Материалы конференции / Сост. В.И. Шамшурин. — М.: Международный университет, 2000. — 244 с. (Medytsyna, etyka, relyhyuа y pravo: Materyaly konferentsyy / Sost. V.Y. Shamshuryn. — M.: Mezhdunarodnyy unyversytet, 2000. — 244 s.)*

14. *Силюянова И.В. Биоэтика в России: ценности и законы. — М.: Грантъ, 2001. — 192 с. (Silyuanova Y.V. Vyoztyuka v Rossyy: tsennosty y zakony. — M.: Hrantъ, 2001. — 192 s.)*

15. *Reisner R, Slobogin C, Rai A. Law and the Mental Health System. — 6th Edition. — West Group, 2009. — 688 p.*

16. *Westerhäll L. Medical Law An Introduction. — 2 nd Edition. — Stockholm: Fritzes, 2009. — 127 p.*